
VIII. *De Variis Animalibus* Philippensibus, *ex MSS.* *R. P.* Geo. Jos. Camelli. *Communicavit* D. Jac. Petiver, *S. R. S.*

SECT. I.

De Ranis, Bufonibus, Lacertis, Testudinibus, *&c.*

Ranæ.

1. CAbacab.
2. C Palaca.
3. Timbabalac.

Bufones.

4. Carao.
5. Cocac.
6. Colabocab.
7. Palacan languit.

Lacerti.

8. Bangcalang. Vid. No. 26.
9. Bayavac. No. 25.
10. Butiqui. No. 30.
11. Cagasagan. Vid. No. 24. & GAZOPH. NAT. Tab. 40. Fig. 9.
12. Chamæleon. No. 33.
13. Crocodili seu Caymanes.
14. Dracunculus volans. No. 35. 6.
15. Halo. N. 37.
16. Halobiran. No. 29.
17. Ibir. No. 28.
18. Labi labi. No. 32.
19. Lacerti Parana.
20. Mabitan. No. 27.

21. Tagoto. No. 31.
21. Timbabalac. No. 47.
23. Toco. No. 45.

24. Yguana *Luzon.* edulis, capite cærulescente. GAZOPHYL. NAT. Tab. 40. fig. 9. *Cagasagan*, No. XI. vel *Layagan*, species est *Yguanæ*, seu *Lacertus Scincoides* bicubitalis, qui *Caput* habet Pavoninè cærulescens, *rostrum* obtusum, *linguam* simplicem; ex fronte per nares protensam rubram & carneam excrescentiam, qualis est *Gallo-Pavonis Indici*, aliam verò huic similem à vertice ad dorsum declinantem; *Corpus* fuscum, parvis squamis ut *Scincus* defensum; per *dorsum* excurrentem serratam & magis prostantem pinnam; *pedes* anteriores sesquipalmares, posteriores spithamâ longiores, pentadactylos; longitudo *Ventris* spithamea, prouti & *caudæ*, quæ spithamâ longiori, & palmam latâ, pinnâ supernè cristata est. *Carne* vescuntur *Indi*.

25. Bayava *Luzonis*, & *Iguana* Mexicensium.

26. Bancalang. *Lacertus* magnus. Species *Iguanæ*.

27. *Mabitan*. Species *Iguanæ*, magnæ, nigræ, infestæ.

28. *Ibir* vel *Ibid*, *Layagan* seu *Lalayan*. Species est *Iguanæ*, minor *Halone*, coloris subfusci, carens squamis.

29. Halobiran. *Lacertus* magnus, magnitudinis *Europæi*, coloris *Ibir*.

30. Butiqui *vel* Tabili. *Salamandra* albicans, cantans, caudâ latâ.

31. Tagoto *vel* Pinit. *Salamandra* cantans altera, argenteo & fusco varia.

32. Labi labi. *Hispan.* Escuerzo. *Species* est *Stellionis*, vel potius *Bufo caudatus*. *Vide* Nic. Monardum de *Herba Scorzonera*. Gaudet palustribus: *Corpus* torosum, non prolongatum ut *Lacerti*, sed breve ut *Bufonis*.

33. *Chamæleontes* alit *Luzon*: missi fuere caveâ inclusi D. Gubernatori ex Provincia

34. Lagarto sin cola.

35. Dracunculus volans *Looganus*, ex sicco desumptus; GAZOPH. NAT. Tab. 39. fig. 2. Gin-

Ginyayangao *vel* Manyayangao *Tagal.* Taborlan, Tambabuca, Bucabuca, Amumuga *Bys.* Tamomocao *Boholanis.* Galagag *Pampangis.* Sierpe volante & Saetia *Hisp.* Lacerta est volans, minor *Chacone*, figuræ *Iguanæ*, cantans ut *Tagato*, No. 31, volans explicatis Membranis, quas contrahit cum quiescit, sub *cauda* nescio quid tintinnabuli gerens quò strepitum excitat, morsu venenosissima & mortalis. J *Alzinæ* veneno carens, coloris ex flavo virentis (sed plures affirmant colorem referre rei cui inhæserit, ut *Chamæleonem*) alis membranaceis nigro & rubro variegatis ab anterioribus usque ad posteriores pedes protensis, volans ad 50 passus uno volatu: *Capite* gratioso, erecto, *Equo* simili. *An* duplex, Venenata, & Veneno carens, coloris constantis, & mutabilis?

36. Dracunculus volans *Malagondanus* ex sicco delineatus. Spithameus ferè erat, sed admodum gracilis; coloris fusci, ad *dorsum* cœrulescens; dentatus serræ modo; digiti quini in quolibet pede gracillimi; membranæ alarum vices præbentes subrotundæ, at anterioribus ad pedes posteriores protensæ, quinis costulis fulcitæ: *Cauda* tenuis, reliquo corpore duplo longior, squamata.

37. Halo. *Lacerti* est *Species*, seu *Iguanæ*, quam in *Luzone* Layagan & Ibir *vocant.* Major est, *maculis* rubris, flavis, & nigris varius; amphibium animal, nec nocivum, squamosum, vescum ut *Iguana.* Cum progreditur linguam exporrectam gerit. *Vescitur* fructibus & gallinis. Lapidem asservo ex *Halone* aterrimum, durissimum, ut *Pyrites* ad ignem excitandum aptum, globososubplanum, scabrum, sublustrem ut *Pix*, variis atterebratum orbicularibus foraminibus, pendentem drachmas decem. Ad quid deserviat ignoro.

38. Buaya. *Crocodilus* major. Vulgò *Cayman.*

39. Barangitao. *Crocodilus* minor, amans fluvios.

40. Bayo. *Crocodilus* aterrimus.

41. Bacarium. *Crocodilus* flavens, à similitudine Cor-

ticis *Bexuci* Cariun. *Dentes* invicem arcte & pectinatim inferuntur, ſuperiores inferioribus & viciſſim: *Ova* magnitudinis ovorum *Struthionis*, mollia ut *Teſtudinis*, quibus non incubat, ſed arenâ ſepulta ad fluviorum margines inveniuntur. *Cauda* pinnata eſt. Inter ſenos parvos, quos diſſecui, maſculum non reperi. Fugit fructûs *Hohom* nucem.

42. *Crocodilus* terreſtris vulgo *Draco*, qui in Patria mea *Bruno-Moravia*, in Civitatis Domo Senatoria ſuſpenſus viſitur, eſt magnitudinis majoris *Crocodili Indici*, ſed cauda pinnis caret. Interemptus fuit vitulo exenterato, calco vivo impleto.

43. Lacerti Torrentis *Parana* in *Peruvio*, orgyiâ longiores, binos occultos gerunt *teſticulos* magnitudinis ovi *Columbini*, tantæ fragantiæ ut *Ambari*, *Moſchi*, & *Zibethi* ſuaveolentiam ſuperent. *Ant. Calantha* in ſua *Hiſt.*

44. *Buaya Bayo. Batangan. Binatang. Birangitao. Bacariun.* Nomina ſunt *Crocodilorum.* Viſi ſunt longitudinis orgyiarum octo, in quorum faucibus apertis homo majoris ſtaturæ ſtare poteſt. Inſidiantur *Bobus*, *Equis*, *Buffalis*, *Hominibus*, præſertim *Æthiopibus*, & *Canibus.* Oculos habent binos; unde hallucinantur, qui duos illos hiatus ad mandibulam inferiorem inſpirationi deſervientes, pro oculis habuere. Carent lingua diſcreta & ſanguine; vias verò communes, quibus corpus exonerent, habent. *Ova* 80 & 100 unicus ponit; filios mater hiante ore excipit & devorat. *Pinguedo* laudatur ad vulnera & nervorum contractionem. Cinerem pellis *Crocodili* ferunt tollere & abolere ſenſum, cum membrum aliquod amputandum eſt, aceto ſubactum & Cataplaſmatis forma impoſitum. Pro Ventriculi affectu pulverem verò, cum Vino calido potum, urinam efficaciter pellere.

45. Stellionem *Luzonis* ſive *Lacertam* cantorem majorem ſeu *Nirembergij*, Hiſpan. *Chacon*, Indi B. *Ticqui*, vel *Tac. Toco* vel *Tucqu* T. Mexicani *Teque* vocant. Longa eſt ſeſquiſpithamam; *Caput* biunciam, amplum; *dentes* acuti; lingua majuſcula; *oris* rictus magnus, prouti &

Oculi

& Aurium ſinus, cauda ejuſdem cum corpore longitudinis, pedes pentadactili, corpus totum & luculentioribus ſquamulis, & 12 altius prominentium papularum in caudam uſque excurrentium ordinibus aſperum, & lentiginoſum, maculiſve rubeo-ferrugineis, cæruleis, glauciſve variegatum. Senectam ſeu exuvialem liberidem deponit Serpentum more, ad Epilepſiam commendat *Jonſt*. Veſcitur *Infectis*, *Muſcis* præſertim, & *Proſcarabeis Cucarrachis*, quorum partes indigeſtibiles inconfectas primum, dein excrementum egerit albiſſimum, quod in decoratione & abſtergendis lichenibus deſervit. Verrucas delet *Jonſt*.

46. Scinci Ex. Antiepilepticum *Serapioni*. Oculorum maculas extergens *Plinio*.

47. Timbabalac. *Lacertus* eſt magnus innocuus, coloris *Cinamomei*, nitidus, ſquamoſus; degit locis herboſis, & gaudet æſtuariis Chamæpalma *Nipa* conſitis.

48. Magdaraog *vel* Daranavan. *Teſtudo* marina conchifera, non veſca, tantæ quandoque magnitudinis, ut in ejus ſcuto tres homines ſimul ac ſemel tanquam in monoxylo aut cymba fluvios tranare poſſint. Hæc aliquando totaliter candida capta fuit. Annulum ex *cauda* paratum aeris contagio reſiſtere ferunt.

49. Punos. *Teſtudo* marina, ædulis; cortex ſcuti inutilis eſt ob teneritudinem.

50. Pagong T. *Teſtudo* eſt terreſtris, *Hiſpanis* Galapago. *Sinæ* ex ea Febrifugum parant modo ſequenti: ℞ Teſtudinem montanam minorem, cui per medium dorſi clavum majorem ferreum adige, quo extracto, foramini Arſenici albi ℥j. immittito, & Teſtudinem adhuc ſpirantem, probe oblutatam, in cinerem reducito. Cinerem dein a luto diligenter ſeparatum mucilagine Orizæ ſubige, & pilulas forma Piſi magnitudinis, quarum unica ante paroxiſmum febrilem exhibita febrim fugat. N. B. *Fel* calculum diſſolvere tradunt.

51. Pampangi *Pau*. Byſaiani *Pahas* vocant.

52. Pauycan. *Teſtudo* marina magna.

53. Labilabi. *Testudo* marina *Malindigensis.*

De *Testudinibus marinis* communicavit *Franciscus Antonius* de la *Zarza* sequentia.

54. *Testudo marina* genericè *Pauican.*

55. Pauican Specificè Testudo est magna, vesca, testa tenui, inutili, circa littora degens.

56. Magdarahic *Fæmina.* Daranauan *Mas.* Species est *Pauican* sed major, pariter vesca, & testa tenui, non nisi in alto Mari obvia:

57. *Catoan* Fæmina. *Asog* Mas *Boholanis.* Olaniban *Leytensibus.* Testudo est magna, non vesca; testa crassa, subfusca, & vix picta.

58. Capala Boholan. Ilag Leytens. Testudo est marina, non vesca; concha, seu testa, crassa, & alba.

59. Testudo Marina 5. Concha est tenui, rostro simili Psittaco; intestinum habet unicum, & hoc breve. *Caro* venenum est mortiferum.

S E C T. II.

De Insectis *Reptilibus:* Formicis, Lumbricibus, Teredine, Scorpione, Oniscis, *&c.*

60. Bondo. *Formica* est *nigra* maxima. *Nidus* ex limo cum variis fornicibus & concamerationibus, ubi seperatim asservant alimentum ex granis, ex insectis mortuis, & excrementa: in medio nidi Rex rubeus, aut albicans, corporis magnitudine quandoque digiti Indicis. An Nirembergij Formica sex digitos longa? *Sulum.*

61. *Hantic.* *Formica* nigra, magnitudinis *Vespæ*, Bysaianis *Amimitas.* Nidum componit in arborum ramis ex convolutis foliis & telis, telis araneatum similibus. Ex morsu dolor vehemens, ut Bondoc. Harum No. 4. vel 6. exhibent veterinarij cum Oriza caballis, quibus devoratis Vermes, in cavernosis Ulceribus scatentes, expelluntur & excidunt.

62. *Amtig.* Formica *nigra,* minor præcedente, ex morsu intollerabilis pruritus & inflammatio. 63. Acot.

63. Acot. *Formica* nigra, parva, innocua, similis *Europææ:*

64. Langam. *Formica* rufa, fatua, longipes, communis.

65. *Guyam.* Minor præcedente.

66. Hantic. Formica est altera, rufa, capite magno, mordens, & nocifera. *Vulgò* Holandesa.

67. Cuyitib. Formica parvo pediculo suppar, albicans, morsu molesta; hæ notabilem & molestum edunt stridorem in culcitris & cervicalibus, ubi nidulari assuevere, ut incredulus expertus sum.

68. Culitap. Formica albicans, longipes, innocua, major priore.

69. Dalodalo. Formica est alata.

70. *Lac-ha* Indorum. *Formica* est subrufa, Europæâ triplo major, in arbore *Narræ*, seu Ligno Nephritico degens, & ibidem ex materia fusca, resinoso-gummosa, Indis *Busqu* & *Baroque*, nidos construens, ad favi apicularum similitudinem efformatos.

71. Lac-ha *major.* Ad maris littoralia, æstuaria, & paludosa loca, in acervis ex ramusculis, aliisque quisquiliis congestis nidulatur. *Busqu* & *Baroque*, seu *Laccam* congerens, ut prior. Hæc *Lacca*, seu Resinosa materia *Indis* deservit in suffumigio pro puerperis ad facilitandum partum, secundinas ciendas, aliosque uterinos affectus; pro *Cera* item *sigillatoria* conficienda: Sinensibus verò Infectoribus non ad coloris florem, sed colorem constantem reddendum.

73. Lac-ha. Item nescio quale præterea insectum vocant simile *Formicæ*, cujus ovis Indi antiquitùs dentes rubro inficere solebant. An Cochinilla arb. Ansuhang ?

73. *Anay.* Species est majoris *Formicæ*, candicans, capite rubro, vetula nigricat, brevipes. Insectum damnosissimum, *Blattis*, *Tineis*, & *Teredine* pejus; lignis, vestibus, & Libris unica nocte plus damni inferens, quàm *Blattæ*, *Tineæ*, aut *Teredo* per plures Menses: hinc alij *Heluones Librorum* vocavere. Progrediens semper sub fornicata prorepens semita, sive arbores sive Parietes subeat.

Ubi

Ubi nidulatur, attollit limosæ materiæ acervos magnos, internè favi Apum ritu elaboratos, variisque semitis pulchro ordine pervios. Limosa *Nidi* materia in suffumigio ulcera desiccat manantia.

74. Cossus, *Indis* Aramay.

75. Sorot *Indorum* est *Teredo*. Hispan. *Carcoma*. Parva, cum forcipulâ nigrâ.

76. Tambiloc *Indorum*. Species est *Teredinis* maxima, vesca. *Vermis* est pinguiculus, albicans, digitum auricularem crassus, aliquando etiam sesquicubitum, ut ferunt, longus : innascitur lignis in littoribus computrescentibus, unde extrahunt, & in hodiernum iis vescuntur *Indi Luzoniæ* & adjacentium Insularum.

77. Lumbricus *terrestris* ordinarius. *Indis* Bulati.

78. Lumbricus *terrestris* major. *Tiva*.

79. *Lumbricus* Humanus. *Olay*. Anno 1681. In Insula *Catanduan* affectus Endemius plurimos sustulit: conquærebantur ægri de tussi sicca & rosionis sensu in ventriculo. Aperto tandem defunctorum uno, invenit *Lucas Cadabdab* Medicaster Indus in ventriculo extraneæ figuræ vermem, qui in præsentia *D. Francisci de Quiros*, nec superafuso aceto, nec succo *Limoniorum*, nec spiritu *Orizæ*, sed succo *Piñæ*, seu fructûs *Ananas* tandem interiit: quo viso, dein plures centum eodem affectu laborantes, assumpto in aurora fructu *Ananas*, liberati fuere.

80. *Lumbricus* Caninus. Oliyabir.

81. *Tinea* pilorum radices exedens, *Hispan*. Zarzuela.

82. *Onisci* vel *Aselli* ordinar. *Indis* Bavibavian & Babuybabuyan.

83. Species *altera* ad pontes degens major est, caudâ bifurcatâ.

84. Albulus. *Vermis* est *Onisco* gracilior, hexapus, antennis & caudâ trifurcatâ donatus, argenteâ quasi farinâ illitus, *Libros* destruens & arrodens.

85. *Antonius Kirsbaumer* retulit se sæpius cum Sociis observasse *Ingolstadij*, sub *Pyro* quiescens, delapsos ramunculos rudes & nativos in *Vermes* conversos, mox in veste obrepisse.

86. *Scorpio*. Indis *Alangatang* & *Urangurang*. Exuviam deponit, vix nocuus, ictus dolorificus. Huic medetur *Allium* & *Lapis Colubrinus* vulgaris.

LONDON, Printed for *H. Clements*, at the *Half-Moon* in St. *Paul's* Church-yard, MDCCIX.